

„**POKROK**“ vychodí každý mesiac **Adressa** zásielky: Administrácia „**Pokrok**“ -- Uh. Skalica (Szakolcza Nym.) Oznamy (inzeráty) účtujú sa ľavne a platia sa vopred. -- Bezmenne a nevyplatené dopisy sa neprijímajú. ::

POKROK

PREDPLATNÉ poštou na celý rok 2 kor., na 1/2 roka 1 kor. Do cudzozemska 5 korún. -- Predplatné na 3 čísla pod jednou adresou 5 kor., na 6 čís. 9 kor., na 10 čís. 16 kor., na 15 čísiel 21 korún. - - - - -

Mesačník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

I číslo 2 krajciare.

Každý čitateľ nájde v „Pokroku“ vždy všetko to, čo potrebuje vedieť.

Hlavný redaktor, majiteľ a vydavateľ:

JOZEF TESLÍK.

I číslo 4 haliere.

Rady a pokyny sdeľujeme len v tomto časopise a nie dopisami.

Nitriansky Mikuláš.

Zázrak sa stal a celý svet sa čuduje. Vofačo neslýchaného. Vymenovaný ablegát skalického okresu Mikuláš Košťál, ktorý má tú obycaj, že aj vo vlaku vždy len spí a ktorý posiaľ aj v parlamente len spal, prehovoril.

Stal sa členom štyridsaťčlenovej snemovnej komissie, ktorej cieľom je so svojou volebnou predlohou pracovitý ľud Uhorskej krajiny na veky zotročiť, v ktorej komissii, keď sa pojednávalo o všeobecnom volebnom práve, náš Mikuláš z Nitre sa tiež ozval.

V iných vzdelaných štátoch, keď by vofakto tak hovoril ako pán Mikuláš, tak dávno by ho boli do blázince odviezli, u nás ak ešte majú z tých 4 millionov a 800 tisíc korún, ktoré ku voľbám miesto štátnej pokladnice do svojho nenasyteného volebného vrečka vopchali, zaiste dostane odmenu, alebo keď by Tisovsko-Lukačovská vláda sa udržala ešte dlhšie u válova, tak by človek tento, ktorý ani skrabáckeho úradu není hoden, mohol sa stať aj hlavným županom.

Nebudeme sa dlho o jeho reči rozpisovať, v ktorej balamutil a trepal dve na tri a vyzval výbor, „aby nehľadel na zásadu rovnoprávnosti, ani on vraj nedbá, či ju uráža, či nie“. To mu my Skaliciania a celý náš okres uveríme, bo nič iného posiaľ nerobil, len rovnoprávnosť a všetky zákony volebné urážal tak pri voľbe nebohého Vaculka, jako aj pri svojej. To isté robia aj v Turecku kurdovia a bašibozuci, tí tiež tak si vysveľujú rovnoprávnosť a zákon jako pán Košťál, teraz sa im dostala odpoveď od Bulharov a tá ich trochu štegli.

Je za všeobecné hlasovacie právo pre tých, ktorí večne na pána Mikuláša a jeho spoločníkov hlasovať budú. Ináč ale požaduje pre roľníkov hlasovacie právo, „keď majú 12 alebo tí, čo neznajú čítať a písať, 24 jutár oráčiny, teda nie zeme, lebo lúky, vinohrady atď. sa nemajú rátať“.

Dľa tohoto návrhu bolo by v celom skalickom okrese miesto doterajších 2000 sedliackych voličov 95. A nenašiel sa v celom výbore jeden jediný človek, čo by bol pre Košťála lekára zavolať, dal ho prezkúmať a do blázince odviešť. Sú tí páni mungoveci len trpezliví ľudia. Návrh tento

pošeptali mu naši Kátovania a Uníania, bo myslia, že vtedy by oni všetky volebné peniaze prechlastali, len že pri tomto návrhu nebudú potrebovať vašich hlasov, bo každý žid, pan a štátny a pánsky služobník bude mať hlas.

Blahoprajnejší je pán Mikuláš voči robotníkom, tým dá hlasovacie právo, keď desať rokov u toho istého pána pracujú. Takéto somárstvo už len z jednej nitrianskej hlavy vystane. Radi by sme videli tých robotníkov, ktorí 10 rokov pracujú v jednej dielni.

Keď pán Mikuláš posiaľ driehmal, mohol spať aj ďalej a vo XX. storočí nekompromitovať svojho stejne rozumného pajtáša, hlavného župana Crausa, ktorý sám nevie, prečo si píše meno s C a nie s K.

Naše noviny píšú, že Skaliciania dajú ráznu odpoveď na drzosť Košťálovskú. Skalický okres ju dal aj pri voľbe, keď krome úradných hlasov a pár bumbajov nik na neho nehlasoval. My Mikuláša nikdy za nášho vyslanca sme nepovažovali a považovať nebudeme, voľba jeho bolo jednoduché nitrianske svinstvo a lúpež, ako sme to cestou chýrečného spisovateľa anglického Scotusa Viatora celému kultúrnemu svetu s dokumentami dosvedčili a na tieto jeho táraniny odpovedáme so starým nemeckým porekadlom, že „proti hlúposti nadarmo bojujú aj bohovia“. Skalický volič.

Naše shromaždenie zakázané.

V dobe, kde každá opozičná politická strana vyvíja čím väčšiu agitáciu za nefalované hlasovacie právo, chceli sme sa hlásiť i my v Skalici, aby do života bolo uvedené všeobecné hlasovacie právo, že by každý občan bez rozdielu na jeho stav prišiel ku právu. Svolali sme na 23. februára ľudové shromaždenie, na ktorom boli by sme predniesli ľudu, akým spôsobom chce terajšia vláda olúpiť široké vrstvy pracujúceho ľudu o jediné právo, na ktoré môže mať každý statočný občan oprávnené nároky. Keď ľud vie a musí znášať tarchy krajinské, keď vie daňovať a vojenčiť, môže mať i požiadavky, aby i právo užíval.

Aké je hlasovacie právo dnes, vieme každý a vieme i to, že drobné ľudové massy sú z neho celkom vytvorené. Chceli sme pozdvihnúť hlas proti tejto krivde a žiadať verejne, aby do volebných soznamov prišli i tí, ktorí sú dnes z nich vydedení. Ale stalo sa, čo čert nechcel, shromaždenie nám zakázali nasledujúcim výrokom:

„Pri pojednávaní otázky všeobecného hlasovacieho práva, obecnosť všade prijde do dráždivej nálady a hlavne v pohraničnom meste, kde prístup majú i cudzinci, môže dosiahnuť i väčších rozmerov, ba na mnohých miestach i otázka štrajku sa vyskytne, čo ohrozuje štátny i obecný poriadok. Z inej strany shromaždenie i preto nemôže byť povolené, pretože v nedeľu stráž pre iné zamestnania nebola by v stave prípadné zamedziť, v celku ale na tento čas pokojné chovanie sa obyvateľstva, potažne obecnosť nesmie sa vystaviť dráždeniu a z toho plynúcim prípadným nepokojom“.

Teda ľud je pokojný a nesmie sa dráždiť. Len si nechajte páni na hlave! Povedzte radšej, že ľud má hrtániť, lopotiť, platiť a mlčať. Obavy, že by ľud prišiel do dráždivej nálady a stráž že by nebola vstave prípadné zamedziť, sú až priveľmi zbytočné. Mali sme v Skalici už viackrát rozličné shromaždenia a nikomu sa na hlave ani vlas neskrivil. Náš ľud toľko rozumu vždy má a bude mať, že sa nepojde dobrovoľne žandárovi na bodák napchnúť; bol by blázon. Chceme sa dostať cestou evolúcie a nie revolúcie vopred a to vy dobre viete, ale ani takéto napredovanie ľudu nedoprajete. Chcete, aby ľud ostal i na ďalšie desaťročia nahý a zo všetkých práv vyzlečený.

Ale marné vaše rozumkovanie, beh času sa nijako nedá viacej zahatiť. Žiadosti národa dusiť za čas môžete, ale zamedziť nikdy nie. My so žiadnej dráždivej nálady, ale z povedomia našej občanskej rovnoprávnosti plačom hrdlom kričime a kričať budeme: nech žije všeobecné hlasovacie právo do tých čias, kým massy ľudu nedosiahnu to, za čo sme sa chceli na shromaždeniu ozvať.

Prvé české orfeum v Uh. Skalici.

Mnohorázy sa už rozličné české spoločnosti uchádzaly v nitrianskej stolici, by buď divadelné predstavenia, alebo koncerty vydržiať mohli, ale vždy boli odpravené, bo v Nitri sa báli, že sa srúti Maďarország.

V minulom mesiaci ale sa dokázalo, že to není pravda a čistokrevný maďarský žalúdok našich pánov snesie českú hudbu a český taniec, len nech to má maďarskú šarpu a tanečnice v červeno-bielo-zelených gatkách tancujú.

Aj u nás v Skalici bolo oznámenie, že v Koronasálode, alebo ako my to hovoríme, na hrubej hospode prodcirovať sa bude prvá peštianska orfeumová spoločnosť. Ku predstaveniu sme vyslali nášho kukátkara, ktorý sa s ohromnou radosťou vrátil a čo nám ten rozprával?

„Prijdem dnu do hostinca — tak rozprával — a prezerám si direktora orfeumovej spoločnosti, známy sa mi zdá byť. Človečku, kam ta dat? Pozerám, pozerám a zaraz vičím, že to môj starý známy z matičky Prahy Franta Navrátil. Servus

Navrátil! som zavolať a už sme si boli v náruči. Franta mal vám báječnú radosť, v tom okamihu ale už desať rúk ma objímalo, traja mužskí a dve ženské a kričali všetci: Servus kollego, servus bratricku! a dali sa ma bozkávať. Nepoznáš ma? Pýta sa jeden. „Ty falešník“, pošeptáva druhá. Ja hľadím ako vyjavený. Pomyslíte si, kto to bol! Nuž Franta Navrátil jako dirigent orfeuma, Honza Vykydal a Pepik Zapletal jak hudobníci. A tie slečny? Všetko moje staré známe ešte z roku 1882. z Prahy, bola to slečna Mařena Vomastova a Ružena Vobřízkova ze Strakoníc. Krásavice prvej triedy, ktoré v roku 1882. v Prahe v kráľovskej Obore slávyli svoje triumfy, naši páni si len tak pomlaskávali, keď ich videli.

Holečky vám tančily a spievaly, až sa to prášilo, páni applaudovali až to hrmelo, od radosti jásali, bo mali v skutku červeno-bielo-zelené triko.

Jako mi hovorily, mali báječný úspech aj v Holíči, v Senici, ba aj v samej Nitre, kde pán Craus a pán Košťál iné triko ani nedovolia, ako červeno-bielo-zelené.

A ten kankán, ten sa len páčil tým našim pánom, musely ho opakovať trikrát.

Slovom cela intelligentná spoločnosť plakala, keď sa od nás odbieraly a zo srdca im ďakovala za vkusne prevedený kankán, ktorý sa udomácní, jako úfame, pri našich spoločných vlasteneckých zábavách*.

Hľa nič zlého sa nestalo, Skalica je Skalica a Franta Navrátil je Navrátilom aj jako dirigent prvého peštianskeho maďarskeho orfeumu.

Ženičkám v Skalici a v okolí.

Dlhé roky chodím jako obchodník do Skalice na jarmoky a priznám sa, že nie som kresťanským obchodníkom, ale izraelitom čili židom, ale vzdor tomu požívam dôveru našich kresťanských občanov, ktorí ma znajú jako statočného, medzi nimi vyrastnutého človeka, ktorý som sa usiloval so svojou solidnosťou a realným obchodovaním jejich dôveru získať.

Mne podobných obchodníkov chodí a chodilo do Skalice na jarmoky celá spústa, ale to, čo sa teraz deje, sme pred tým nezkúsili.

Asi od pol roka prichádza do Skalice a okolia celá spústa poľských pajkesových židov, ktorí naše solidne obchody nivočia a svojim drzým chovaním nás kupecký stav zneuctujú.

Najbiednejší tovar privážajú, desať rázy tak veľkú cenu pýtajú a voči nákupníkom sa najdrzejšie chovajú.

Keď im tovar predávajú, ženy a dievčence hladkajú postipujú, objímajú a keď nechce od neho kúpiť, aj ich bijú a tľú.

Pýtam sa, či sme my starodávni kupci voľačo takého voči obecnstvu si dovolili? Či sme my s obecnstvom roľníckym takto zachádzali a tie sprosté ženy to všetko stráca do vačku a ne našiel sa posiaľ ani jeden muž, ktorý by sa bol dohnatým poľským židom podobným spôsobom odmenil.

Žalujete sa vo vašich novinách, že my židia vás vytláčame. A kto je tomu na príčine, snád my, ktorí tu od pradávna prebývame, alebo či nie vaše ženy a dcéry, ktoré týchto poľských pajkesákov podporujú, od nich kupujú, od nich sa bozkávať, hladkať a pohlavkovať dajú.

Úprimne poviem, že vo vašich ženách niet ľudskej hodnoty a povedomia. Tito pajkesáci teraz chodia sem s batohom a o pár rokov vy sa budete trhaniť na jejich pánsťve.

Pohraničná stráž každodenne supuje zástupy ľudu pracovitého do väzenia, ale týmto pijaviciam nevie ukázať cestu nazpät do Kolomeje.

Pane redaktore, dám vám dobrú radu. Vy máte dobrý fotografický aparát a kedysi vychádzal „Pokrok“ s obrázkami. Pri najbližšom skalickom jarmoku postavte sa do kostolných dvier aj s aparátom a vyfotografujte tie ženičky, ako u poľských pajkesákov kupujú, jako ich tito hladkajú a bijú, a tieto obrázky uverejnite vo vašom „Pokroku“, nech vidí celý svet, že tak hlúpych žien není nikde jako v Skalici a v okolí.

S úctou

M. K.

starý obchodník. *)

Zasedanie mestského zastupiteľstva v Uh. Skalici.

Dňa 28. februára 1913 vydržovalo mestské zastupiteľstvo svoje riadne zasedanie, na ktorom prišli na pretras niektoré viacej menej vážne veci. Medzi inými zasluhuje spomenutie obzvláste regulácia Moravy, ktorá každý rok nám robí mnohé škody a ktorá konečne príde zanedlho k regulovaniu. Ovšem než bude Morava v našom okolí zregulovaná, uplynie ešte mnoho vody a není výhľadu, že by práca táto bola pred r. 1918 ukončená a medzi týmto časom ovšem by bolo skalické roľníctvo vystavené opätovným škodám. Aby sa tomuto predišlo, navrhol pán mešťanosta, aby sa dali hrázde okolo Moravy opraviť, a kde je treba, nové vystaviť, čím sa aspoň čiastočne zamedzia nepredvídané nemilé následky. Návrh jeho bol jednohlasne so súhlasom prijatý. Taktiež zaujímavý bol pretras o predaji mestskej tehely. Mesto pred dvoma rokmi vystavilo tehelnú nákladom 218.000 korún v tej nádeji, že bude môcť dobre prosperovať a že obecnstvo týmto spôsobom príde akosi k lacnejšiemu stavebnému materiálu. Ovšem nedalo sa predvídať, že to bude spojené s obchodnými nesnádzami, aké sa nášmu priemyslu v Uhorsku všade do cesty stavajú; čím by bolo vlastne mesto nie získalo, ale škodu utrpelo. Príčinou pána mešťanostu sprostredkovaný bol predaj mestskej tehely, ktorú kúpili bratia Redlich z Hodonína i s príslušnými pozemkami za K 250.000, tak, že mesto týmto predajom získalo vyše 32.000 korún, ktoré sa obrátia na zakrytie škody, zapríčinené vyľieváním Moravy. Mimo toho vymohol pán mešťanosta u Bratov Redlichov, že skalické obecnstvo materiál stavebný dostane o 20% lacnejšie, ako iní kupci, za čo mu touto cestou vyslovujeme naše uznanie. Po tomto prišli na pretras ešte pozostávajúce body denného poriadku, ktoré boly väčšinou prajne vybavené a tým sa zasedanie skončilo.

Poslanec Déssy posúdený

na mesiac obyčajného väzenia a 400 kor. pokuty.

Bývalý štátny sekretár a skutočný tajný radca Jeho Veličenstva, vyslanec Zoltán Déssy, verejne obvinil ministerského predsedu Lukácsa zo všetkých „machlov“, z ktorých „chasen“ dostal vládný fond na volby. Tak menovite, že dostal od Uhorskej bankovej a obchodnej účasť spoločnosti za predĺženie smluvy o dodávaní soli 4.800.000 korún, ktoré spotreboval na volby.

Lukács zažaloval Déssyho pre pomluku a ublíženie na cti. Pravota sa pojednávala v pondelok a utorok. Súd nedovolil obžalovanému dokazovanie svedkami, ani sám Lukács sa nedostavil pred súd. Následkom toho i obžalovaný i jeho obhájca vzdali sa obrany. Obhájca dr. Vázsonyi ostro napadol sudcov a povedal, že si budú inde hľadať pravdu, pri inom súde, kde

*) Dopis tento sme s radosťou uverejnili a nášho kukátkara budúci jarmok vyšleme, aby naši muži mali radosť, keď tak svoje ženičky uvidia. Redaktor.

sedia iní sudcovia a kde súdiť bude verejná mienka krajiny. Predseda ho volal zato k poriadku.

Súd vyniesol potom výrok, že odsudzuje Déssyho na 4 mesiace obyčajného väzenia a 400 korún pokuty.

Maďarské pravosúdie sa preslávilo. Celý svet sa skandalizuje nad tým, že súd nedovolil dokazovať Déssyho obžaloby Lukácsa. Všeobecne sa myslí, že Lukács je už politickou mrtvolou.

Opozícia sa hneď po výroku síšla u grófa Andrásyho, kde jednohlasne uzavrela, že obviňovanie Déssyho vznášajú Andrásy, Apponyi, gr. Aladár Zichy a ostatní na Lukácsa a vyzývajú ho, aby ich žaloval. Lukács sa však hneď osvedčil, že žalovať nebude, lebo vraj opozícia ho napadá len z politického ohľadu a posúdenie Déssyho, že mu je dostatočným zadostučinením.

DOPISY.

Uh. Skalica. (Divadelné predstavenie). Dňa 2. februára zahráli nám naši ochotníci divadelný kus: „Moj Jozko“, od Terezie Vansovej. Už dlhší čas nemali sme príležitosť s takým zájmom sprevádzať divadlo, ako toto, čoho dôkazom bol stály aplaus. Mohli by sme sa i obsérne rozpisovať o celej súhre, ale neurobíme tak už i preto, aby niektorí herci nespýsnili a zaiste dostačí, keď im za ich podarene prednesenú hru vyslovíme touto cestou najsrdečnejšiu vďaku. Dvorana bola takmer plná a počas celej súhry v nenarušenom tichu bol celý dej sprevádzaný. Po divadle začalo sa obecnstvo pri hudbe a tanci nenúteno baviť, pri čom sme v dobrej nálade a milej zábave sotrali takmer do bieleho rána.

Ako sa zhodnoverného prameňa dozvedáme, naši skalickí ochotníci chcú nám pripraviť na Veľkonočnú nedeľu príjemný duševný pôžitok, predstavením divadelnej hry: „Pre kus chleba“, obraz zo života ľudu od V. Kosmáka so spevami. Hry sa zúčastnia takmer sami osvedčení starí herci a dľa zkušok i priprav dá sa súdiť, že divadlo toto bude akési veľkolepé a preto povinnosťou obecnstva by malo byť, námahu a obetavosť ochotníctva odmeniť svojou hojnou účasťou a sme presvedčení, že žiaden toho neofutuje. Hecrov ale prosíme, aby sa všemožne pričínili, by obecnstvo svojim vystúpením v plnej miere uspokojili. Divadlo je najušľachtilejšia cesta ku vzdelaniu obzvláste pre našu mládež a keď ju podarenými predstaveniami k tomuto pripútame, vtedy môžeme ďalšiemu vzdelaniu bezstarostne hľadať v ústrety. Teda do videnia v divadle na Veľkonočnú nedeľu!

— Z Holíča. — Nobl chasenes. — Nášmu Holíču sa nič na svete tomto nevyrovná a není mesiaca, že by sme dajakú slávnosť nemali. Dňa 18. febr. bola veľkolepá svadba v Holíči, na ktorej účasť bralo všetko naše hotvole, slovom celá intelligencia a predstavenstvo obce. Tak krásnej svadby ešte Holíč nevidel. Papá a mamá Fišer, ženili synka svojho plnoletého, čili belo chasenes. Papá a mamá Fišer sú tí najdobrosrdečnejší ľudia v Holíči, ktorí zo samej lásky sa zaujímajú za opustené 18—25-ročné dievčatká a majú takzvaný patronáž, ktorý u nás v Holíči „červenou lampou“ menujú. Samo sebou sa rozumie, že majiteľov tak chýrečného patronážu museli naši páni poctiť a to tým viacej, že aj pán minister veľmi rozširujú patronáž opustených detí. Družhom bol nás pán hlavný slúžny a ostatní páni boli jako mládenci, o tanečnice a družice sa postarali papá a mamá Fišer. Tancovali sme až do rána, len pán Macej Klempa postšéf, ktorý najbližší majú ísť do Trnavy, nám chybovali, ten že doma plakali. Celý Holíč sa teší tej slávnosti a srdce každého je ra-

dostou naplnené, že medzi politickými úradmi a ústavmi Fischerovskými tak krásna dohoda a porozumenie panuje. Týmto spôsobom zaiste sa len pozdvihne mravná úroveň nášho Holíča a celej našej vlasteneckej spoločnosti.

CHYRNÍK.

✦ **Duro Čajda.** V Turčianskom Sv. Martine umrel v stredu predpoludním Duro Čajda, za 30 rokov spoluredaktor „Národných Novín“.

Narodil sa 24. decembra 1844. v Dlhom Poli, v Trenčianskej stolici ako syn učiteľa a neskôr notára, Fraňa Čajdu. Na gymnázium učil sa v Nitre, v Ostrihome, Banskej Bystrici a v Prešporke. Vyššie školy navštevoval vo Viedni, odkiaľ odišiel do Pešti za redaktora Bobulových „Slov. Novín“, ktoré redigoval v národnom duchu. Z Pešte zavolaný bol do Martina k redakcii „Národných Novín“, pri ktorých za 30 rokov verne a usilovne účinkoval. Popri ťažkom novinárskom zamestnaní, vydával i humoristický mesačník „Černokňažník“. Bol v našej spoločnosti všeobecne obľúbený a ako herec na našom divadle a ako znamenitý bassista v „Slovenskom Spevokole“ hral významnú úlohu. Čajda bol i dlhoročným výborníkom martinskej Spoliteľne a dozorným poverenikom banky Tatry. Raz vystupoval i ako kandidát slov. nár. strany na vyslanectvo v bytčianskom okrese. Pre privítanie posúdeného redaktora Ambra Pietra sedel tiež s ostatnými 31. Martincami mesiac v baňskobystrickom väzení. Bol úprimným, otvoreným Slovákom, znamenitým novinárom a usilovným činiteľom v spoločenskom našom živote. Ochorel pred 6. rokmi na ťažkú nemoc, ale i cez tieto dlhé roky trápenia zaujímal sa o všetko, čo bolo na prospech národa. Vďaka nech mu je pamäť v národe.

— **Všeobecný štrajk socialistov.** Socialisti pripravujú sa v celej krajine usilovne na všeobecný štrajk. Hovorí sa, že vypukne dňa 3. alebo 4. marca, keď sa bude pojednávať Lukács Tiszova olebná predloha.

— **Odpredali sme tehelňu.** Načo sme tak eľké nádeje stavali, v čom sme videli začiatok epšej budúcnosti mesta nášho, o čom sme sa azdávali, že nám bude hradit veľkú čiastku obec-

nej pirážky, našu parnú novovystavenú tehelňu odpredali sme kapitalistovi židovi, neohrozenému pánovi mesta Hodonina a okolia, germanisáciou hrdusiacemu bakatistovi našich spolubratov, Redlichovi. Odpredali sme ju, bo pri našich pomeroch a uhorskej administrácii bola by tehelňa odpredala nás a naše mesto, lebo sme strašné summy museli ročne doplácať. V Uhorsku iný priemysel není možný, ako len židovský. Obec úradu neobviňujeme, veď iného nemohla robiť medzi terajšími pomerami, keď nechcela mesto na kraj hmotnej záhuby priviesť, len smutné je to, že tak životaschopný prvý mestský podnik musel zaniknúť. V budúcom čísle ešte sa vrátíme ku veci tejto.

— **Chorí úradníci.** Mestské zastupiteľstvo povolilo dvom úradníkom a sice: radnímu Kliplovi a polesnému Rutkaymu štvrtročnú dovolenú ku sotaveniu.

— **Zomrel v Holíči** a pri veľkej účasti obecnstva bol do matky zeme odpreadený statný roľník a starý národovec Michal Žiška. Je to jeden ešte s tých gazdov, ktorí pred rokmi tvorili gardu nášho milého kaplána Blahu. Bol zakladajúcim členom Matice Slovenskej a dlhorokým výborníkom našej Pokladnice.

— **Oheň.** V stredu predpoludním boli sme vyrušení zvonením na poplach „horí“. Neobozretnosť a či už iným spôsobom vypukol oheň na Horných majeroch v dome Hepala, ktorému padly v obeť tri budovy. Vyhoreli sú sami chudobní ľudia a preto prosíme obecnstvo, ktoré cíti s týmto nešťastními súcit, aby ich už či hmotne alebo ináč podporilo. Mestské zastupiteľstvo pre každého pohorence odhlasovalo 30 korún a sme presvedčení, že i iní budú dľa možnosti tento príklad nasledovať. Kto hneď dá, dvakrát dá.

— **Valné shromaždenie Skalického potr. spolku.** Dňa 23. febr. vydržoval Skalický gazdovsko potravný spolok svoje riadne valné shromaždenie pri veľkej účasti spolkových účastinárov. Shromaždenie zahájil pekným proslovom dôst. p. Dr. Lud. Okánik, privítal shromaždenie a vrelými slovami prehovoril a význame účastinných spolkov. Poukázal hlavne na to, že vzdor tomu, že sme prežili minulý rok vo všeobecnej krajinskej kríze, spolok nás neupadol, ale naopak prosperuje veľmi dobre, čo dľa záverečných účtov najlepšie sa dá posúdiť, pretože spolok i v tomto kritickom roku vykazuje peknú summu čistého zisku. Istina účastin potr. spolku je veľmi malá a vzdor tomu spolok robil v tomto roku obrat až na 180,000 korún. Keby mal spolok väčší základný kapitál, umožne-

né by mu bolo svoju činnosť v širšom kruhu vyvinúť, čím by zaiste i čistý zisk značne vzrástol a preto vyzýva predseda shromaždených, aby všade, hlavne medzi mladšou generáciou agitovali za upisovanie nových účastín, pomocou ktorých by sa spolok stal do ďalekej budúcnosti ochrántelom ľudu pred židovskými pijaviciami, ktoré sa všemožne usilujú nás ľud vyciacať. Čistý zisk navrhuje rozdeliť tým spôsobom, aby 1% bolo vyplatené čo novoročné nakupujúcim, 5% dividenda na účastiny a zbyvajúci obnos aby sa prirázil ku rezervnej základine. Reč, taktiež i rozvrh čistého zisku bol od shromaždených s oduševnením prijatý. Po iných nasledovných pretrasoch, shromaždenie vyvyslovalo osobitvú spolku, taktiež i úradníctvu spolkovému svoje najväčšie uznanie, na čo predseda shromaždenie zakončil.

Licitácia. Nápadníci po nebohej p. Veronike Janský budú dňa 9. marca o 2 hod. popoludní v miestnostiach p. Valacha cestou verejnej licitácie odpredávať mlyn i so všetkými prípadnosťami. Mlyn má beh zariadený a pozostáva z 2 francúzskych kameňov, pár válcov a starých kameňov. Ku mlynu patrí 16 kubičných metrov tvrdého dreva a jedna roľa pod 8 merie pri horách. Stavanie je škridlicou kryté a má pekný výhľad do hlavnej ulice mesta.

Zaujímavé kukátko

z technických príčin muselo zase vyzostať a sice hlavne vinou cinkografického ústavu, ktorý nám shotovuje obrázky. Aby kukátko bolo tým zaujímavejšie, dali sme totiž shotoviť obrázok z fašiangovej komedie

všeobecne obľúbeného præsesa rybárskej spoločnosti, ale obrázok sa nepodaril, pretože náš **Palko** je na ňom i s jeho troma bohyniami v tak originálnej podobe, že sme držali za slušné, portrét tento trochu zjemniť. Sľubujeme však čitateľstvu, že o spomenutý pôžitok v budúcom čísle za žiaden pád nebude pripravené

Rozširujte Pokrok

BESEDNICA.

Prestaňme fajčiť.

Od tých čias, ako sa rozšírilo fajčenie, zväčšila sa i počet požiarov. Veľká časť požiarov ochádza od neostražitosti s ohňom, a so zápalkami iko tak často a tak nepozorne nezachodí, ako fajčiari. Treba len pomysleť, ako často si zapalujú cigarety a odhadzujú tiejúc zápalky a dymiace a obhorky kamkoľvek.

A veď fajčia nielen triezvi, — a u opilého káže môže byť ostražitosť s ohňom? Vyfajčil cigarku, — a pozri! Prefajčil celý svoj majetok, ktorý si zadovážil za mnoho rokov a ešte vypálil dedinu! Jestli od krajciarovej sviečky Moskva zhorela, to od grošových cigareti dediny nám oria ustavične.

A potom ešte deti! Ony chcú robiť to isté, a i veľki. A veľki nechcú, aby deti pokračovali v ich príklade, ale dobrého príkladu im predsa nedajú. Pravda, oni zakazujú deťom fajčiť, ale deti hľadia nie na slová, ale na skutky, a čo vidia, robia. Aj hľa, deti strývajú sa pod humná, ebo za kopy sena i slamy a hrajú sa s ohňom cigarkami. A tam, aby prišli k rozumu starší, orela od detskej šialenosti celá dedina do zniiku, celú rodinu pošly svetom.

Teda, dohán hubí nielen tých, ktorí fajčia, ale i druhých ľudí a preto všetci ľudia majú bojovať proti dohánu, ale bojovať nie trestami a vadením, nie opovržením, ale laskavou a dobrou radou, bo láska je mocnejšia, ako strach.

Boj oproti dohánu.

Vždy boli ľudia, ktorí si boli povedomí toho, že užívanie dohánu je zlo i starali sa o vykorenenie jeho. Ponevác ľudia myslia, že na zničenie akékoľvek zla dostačia hrozby a tresty, nuž i dotyčne dohánu zkusili tieto prostriedky. Skoro všade, kam prenikli dohán, prvé časy trestali fajčiariov — a tieto tresty boli dakedy aj veľmi kruté.

V Anglicku v staré časy takým, čo smrkali dohán, odrezávali nosy a fajčiarom gamby. To isté sa robilo i v Rusku za cára Alexeje Michajloviče s tými, ktorí užívali „bohmrzkú“ zelinu.

V daktorých krajoch Arábie fajčenie sa posiaľ prirovnáva k pijanstvu a považuje sa za smrteľný hriech. Tu volia zpomedi najnábožnejších ľudí zvláštných dozeračov, ktorí sú povinní pozor dávať, aby nikto nemal do činenia s dohánom. Tito dozerači chodia okolo príbytkov a jestli dakoho apodozrievajú v tomto priestupku, nuž poprekutajú mu všetko. Ak dozerač najde v daktorom dome dohán, alebo ak len po samom zápachu pozná fajčiara, nuž vinník podlieha trestu. Sidu sa susedia a hneď na mieste odbavia súd, potrestajú fajčiara palicami.

Ale nikde tak ukrutne neprenasledovali dohán, ako v Turecku. Tu z počiatku pre fajčenie pepichli cez nos dieru a ta votkali čbuk alebo fajku a tak ich vodili na somároch sediach na odstrašenie druhých. Keď odstrašenie toto neosozilo, nuž prenasledovanie dohánu ešte sprísnil. Bez všetkého počali fajčiarov stínať, ba i živých na koly napichovať. A všetko toto nespomohlo nič. Tresty boli ukrutné, ale zlo sa vždy väčmi a väčmi širilo.

Teraz ukrutné pokračovania oproti dohánu skoro všade prestaly a ostaly len v rodinách a v školách.

Prenasledovanie fajčenia prestalo, a každý, kto sa hriechu nebojí, môže dohán užívať. Na miesto prenasledovania, vlády naložily akcis na dohán, alebo zaviedly naň monopol a majú z toho veľmi veľké dôchodky.

Ľudia zkusiac, že prisnosť k ničomu nevedie a že je ťažko človeka prinútiť robiť to, čo on nechce, nuž počali inakšie pokračovať v boji so zlom. Medzi spôsoby tieto patrí aj zakladanie protidohánových spolkov, osnovaných na spôsob spolkov triezvosti. Také spolky jesto v daktorých krajinách. Vo francúzskom protidohánovom spoiku jest 1200 členov. Tu tlačia knižky a listky, na ktorých stojí o škodlivosti dohánu. Knižky tieto predávajú lacno alebo rozďávajú darmo. Vyvesujú listky i v školách na výstrahu mládeže od náказы.

V Anglicku tiež jest taký spolok. Kto chce byť členom tohoto spolku, ten napíše listok o svojom rozhodnutí sa, že nebude užívať dohán.

Tento spolok odporníkov dohánu má už okolo 30.000 členov. Tu tiež tlačia tisíce knižiek, ľudu prednášky, pri ktorých býva tisíce poslucháčov.

Také spolky sú naskrze užitočné. Všetci počínajú fajčiť z ľahkomyselnosti, nevediac, ako škodí dohán. A hľa, veľmi je dôležité vysvetliť im, že je fajčenie dohánu nie nevinnou zábavkou, ale zhubnou náruživosťou, takou, ako i pijanstvo, a že je najlepšie neprúčať sa k dohánu. Ostatne i náruživí fajčiari, počujúc uvažovanie o zhubnosti fajčenia dohánu, a vidiac ľudí, ktorí prestali fajčiť, môžu sa vzpomátať a probovať premôcť sa, udušit v sebe planý zvyk. (Dokončenie budúce.)

Odporúčame našim gazdinkám KOLÍNSKU CIKORKU

Dobré uhorské biele víno, liter za 88 hal., pri objednávke najmenej 5 litrov, liter za 84 hal. môžete obdržať u Náthana Širmera v Uh. Skalici.

Dom na predaj. Dom zo šiestimi bytami je z voľnej ruky na predaj v Skalici, Potočná ulica č. 172. Patrí k nemu 12 štvrtok dreva a zelnica pod 1/2 merice. Podmienky dľa dohovoru. Blížšie u majiteľa domu: Juliana Jankó, profesora na odpočinku v Skalici.

Oznámenie!

Cteným údom Pomocnej Pokladnice týmto uvádzame v známosť, že každý úd si môže životopys

Daniela G. Bicharda
v Pomocnej Pokladnici vyzdvihnúť

Správa

Speciálna továrna
Roľnícka akciová továrna
na stroje, slevárna a kotlárna
ED. KOKORA A SPOL.
v Prerově (Morava).

Odporúča:

Patentné kamenné ŠROTOVNÍKY, s kolmo postavenými mlýnskymi kameňami pre naše motory, lokomobily a žentúre. Šrotovníky s ocelovými ryhovanými válcami pre pohyb žentúrov a ručný. Stabilné a stĺpové žentúre. Ručné, žentúrové a pojazdne mláťačky. Vejačky. Najnovšie ocelové pluhy. Ruchadlá. Oborávače zemiakov a pluhy k vyorávanju zemiakov. Ocelové vyorávače repy. Najnovšie železné brány. Kultivátorové otáčacie brány. Rôzneho druhu válce. Trieuery. Najnovšie siace stroje na repu. Rôzneho druhu sečkovice. Struhadlá na rezanie repy a zemiakov. Striekačky na hnojovku. Studničné, ozdobné, a záružacie pumpy.

Stabilné voľnobežné benzínové motory k upevneniu na základ pre továrne, dielne zámočnícke, stolárske, kachliarske, tkalcovské ku pohonu mlynov, elektr. strojov, púmp atď. Benzínové motory pojazdne (ná kolsách).

Zastupiteľstvo pre Skalicu, Hodonín a okolie má

p. Fr. Navrátil, obchodník v Hodoníne, Rynková ul. 17. (Morava).

Všestranná záruka. Nепrekonateľný výkon.
Výhodné platebné podmienky.
Cenníky na požiadanie zdarma a franko.

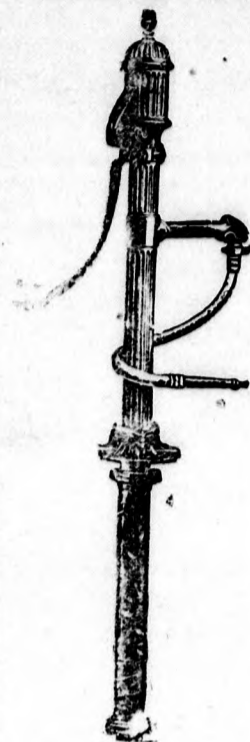
Dôležité!

Každý človek je povďačný, keď sa po denných trampotách môže trochu oddať i veselšej, myseľ osviežujúcej chvíli a takúto peknú chvíľku môžeme si len vtedy dopriať, keď si zaopatríme

dobry a lacny „Gramofon.“

Firma Jaroušek a Spol. v Brne je všeobecne svetová na výrobu gramofonov a preto keď si chceme dobrú vec kúpiť, kupujeme len výrobok tejto firmy. Zastupiteľstvo pre Skalicu a okolie prevzal

JOZEF TESLIK, v Uh. Skalici, ktorý i objednávky prijíma a vybavuje.

Pumpy

najlepšie všetkých sústav a výkonov, pevné a trvanlivé. Pre pohon ručný, transmisijný, parný, vodné striekačky, tiež záhradné a na hnojnicu dodáva so zárukou

Vodovody

pre mestá, obce, verejné ústavy, villy, statky, priehyby, závody, kúpele, záhrady, domy súkromné atď. zariaďuje čo najlepšie

Jan Vitez,

továrna vodovodov a čerpadiel v Prerove (Morava.)

Ceny mierne. Cenníky Zdarma.

NAŠIM GAZDINKÁM

odporúčame

» výbornú «

PROSTEJOVSKÚ SLADOVÚ KAVU.

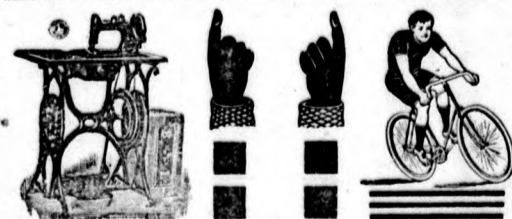
Obdržíte v Potravn. spolku.

JÁN NOVOMESTSKÝ,

zámočník a strojník v Holíci.

Odporúča ctenému obecnstvu svojo hojne zásobeny sklad hospodárskych strojov, ďalej byciklov, šijacích strojov atď.

Ceny mierne, obsluha solídna.

Nekupujte nič iného proti

kašľu

zachrípnutiu, katarhu, zasľemovaniu, kŕčom a čiernemu kašľu, jako dobre chutnajúce

KAISEROVÉ PRSNÉ CARAMELBY

so značkou „s tromi jednami.“

5900 vysvedčení po ruke od lekárov a privátnych osôb, zaručujúce istý účinok.

Balík 20 a 40 h.l. Krabica 50 hal.

Dostať v každej lekárni.